

Bijna alles kan wilder: Eerste Nederlandse rewilding-boek verschenen

[Nederlands Instituut voor Ecologie \(NIOO-KNAW\), Wageningen University & Research](#)

12-MRT-2022 - Klimaatverandering en wereldwijd soortenverlies vragen om offensieve strategieën voor natuur- en milieubescherming. Een veelbelovend voorbeeld is rewilding: het geven van meer ruimte aan natuurlijke processen, zoals het beschreven wordt in het eerste Nederlandse rewilding-boek. Het boek is donderdag aangeboden aan de Tweede Kamer.

Deel deze pagina [🐦](#) [f](#) [in](#) [✉](#)

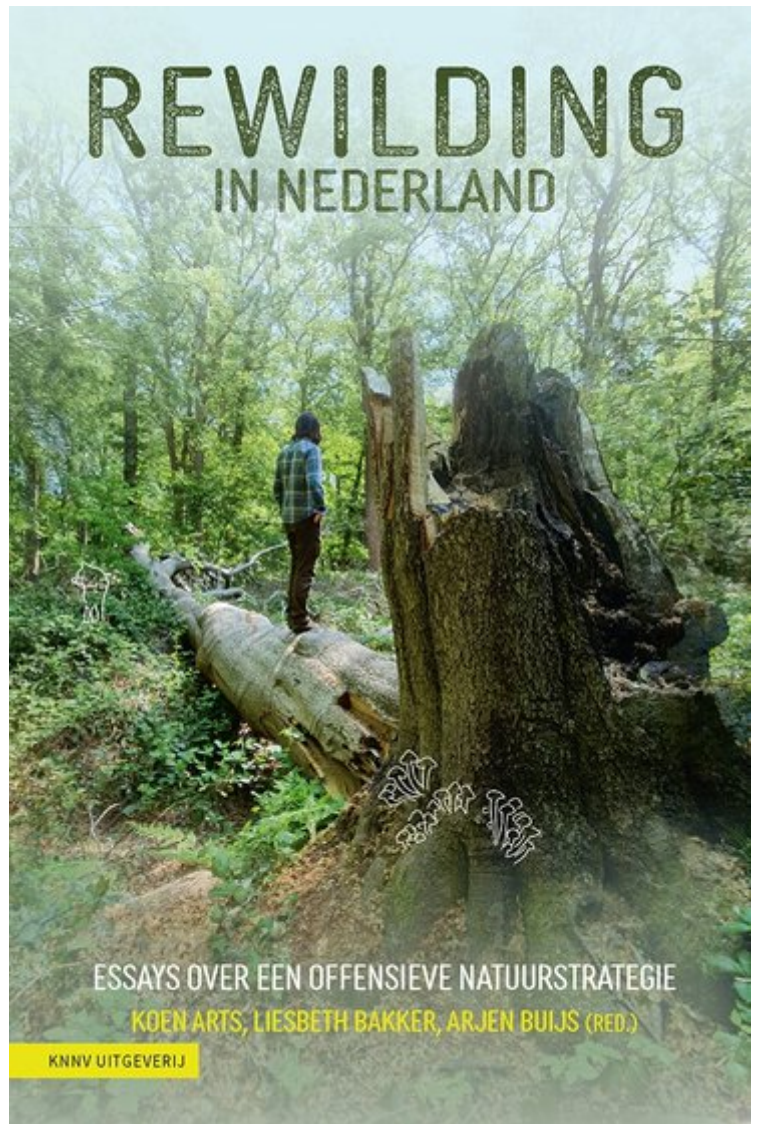
Is er in Nederland wel plek voor rewilding, waar bijna alles gepland, geordend en aan regels gebonden is? In het boek *Rewilding in Nederland*, in opdracht van het ministerie van LNV, geven diverse auteurs onder redactie van Koen Arts, Arjen Buijs en Liesbeth Bakker hun visie op de ecologische, bestuurlijke en maatschappelijke discussies rond deze steeds populairdere vorm van natuurbescherming.

Verloren verbinding

Rewilding vindt meestal plaats in grote gebieden, waarbij een heel landschap wordt verwilderd. Ook de herintroductie van cruciale maar verdwenen soorten, zoals grote

grazers of roofdieren, is een vorm van rewilding. Dit roept de vraag op of rewilding wel past binnen het huidige natuurbeleid in Nederland, wat de gevolgen zijn voor de biodiversiteit, en hoe de maatschappij aankijkt tegen rewilding. Al deze vragen worden besproken in het boek, een bundel van essays.

"Dit boek laat een enorme verscheidenheid aan rewildingvormen en -initiatieven zien: van stadsbalkon tot landschap, van jong tot oud, van stuifzand tot wolf, stapsgewijze verandering en echt langere processen van hervorming", zegt Koen Arts, onderzoeker en docent bij WUR. Hij focust zich op de relaties tussen mens en natuur. "Door rewilding is Nederland weer pionier in natuurontwikkeling, niet alleen in ecologisch maar ook in maatschappelijk opzicht." Rewilding heeft volgens de schrijvers namelijk ook een mentale kant: het ervaren van de wildheid van de natuur. Hoe kan dit bijvoorbeeld helpen om de verloren verbinding tussen mens en natuur te herstellen?

Niet alleen voor ecologen

Van huis uit is natuurbescherming in Nederland een 'conservatieve bezigheid', schrijft rewilding-professor Liesbeth Bakker, verbonden aan WUR en NIOO. "Vaak draait het om schadebeperking bij wat de mens heeft aangericht." Bij rewilding gaat dat anders. Daar kijkt je juist vooruit. "Rewilding draagt bij aan oplossingen voor een klimaatbestendige toekomst voor mens en natuur", zegt Bakker. "Bijna alles kan wilder. Van de kleinste tuin tot het grootste natuurgebied." En wat betreft de vraag of rewilding wel past in ons kleine land: de geschiedenis laat volgens Bakker zien van wel. "Nederland was een pionier in rewilding, al lang voordat de term bestond."

De veelheid aan discussies zien de schrijvers van *Rewilding in Nederland* juist als een kracht: blijkbaar biedt de term iets – of dat nu hoop is of niet – dat veel mensen aanspoort om zelf actief te worden. Daardoor is het ook al lang niet meer alleen iets dat is voorbehouden aan ingewijden; een techniek voor de gereedschapskist van ecologen, al begon het ooit wel zo. Bakker: "Door te kijken wat er wél kan opent rewilding een wereld vol mogelijkheden, en kan iedereen aan de slag met het natuurlijker maken van de eigen omgeving."

Rewilding in Nederland

Volgens Arjen Buijs van WUR liggen er in Nederland veel kansen voor rewilding. Buijs onderzoekt de samenwerking tussen burgers, natuurorganisaties en overheden in hun zoektocht naar bescherming van biodiversiteit met ruimte voor natuurervaringen. "In een verstedelijkt land als Nederland hebben mensen veel behoefte aan authentieke natuurervaringen, bijvoorbeeld in verwilderde natuur. In dit boek laten we zien dat de grote uitdagingen die er zijn rond duurzaamheid, stikstof en ruimtelijke planning op veel plekken juist kansen bieden voor rewilding. Langs de grote rivieren, in het veenweidegebied en op de hogere zandgronden. Het leuke is dat rewilding ook in de stad spannende natuurervaringen mogelijk maakt. Bijvoorbeeld door watervalletjes en verticale bossen op hoogbouw, of door kleine stukjes groen te verwilderen."

De schrijvers hopen dat het boek helpt om de implementatie van rewildingbeleid in Nederland in een stroomversnelling te brengen. Want: "De natuur kan zich heel goed zelf redden", zegt Liesbeth Bakker, "zolang wij haar daar de ruimte voor geven!"

Tekst: NIOO-KNAW & WUR

Foto's: Annika Vermaat (leadfoto: Sayaguesa-runderen op Planken Wambuis); Uitgeverij KNNV

